

Latweefchu Uwwiseß.

Ur augstas Gewefchanas = Kommissiones sinuu un nowehleschanu.

Nr. 40. Zettortbeenâ 2trâ Oktober 1830.

Paweheleschana

L a h s K e i s a r i f f a s M a j e s t e e t e s ,

wiffu Kreewu patwaldineeka u. t. pr.;

no

K u r s e m m e s G u b e r n e m e n t a = w a l d i f c h a n a s ,

w i s s e e m p a r s i n n u .

Zanni patentê, kas schinni gaddâ, 20tâ Augustâ beenâ, Num. 7092, dehl tahs, pehz Wissaugstakas pawehleschanas no 3otas Juliusa beenas, schinni paschâ gaddâ isbarramas rekrufschu-nemfchanas, pa diwi rekrufscheem us 500 dwehselehm, islaissta irr, tappe teikts, ka wehl ihpaschigôs preekschraftsôs wiss pawehlehts tap-schoht, kas pee arraju sîhmes-wilkschanas wehrâ jaleef buhs.

Kad nu Kursemmes semneeku liffumu eewefchanas-kommissiohne par isbarrifchanu ta Wissaugstâ apstiprinata walstê-runnas-teefas spreeduma no ohtas Augustâ beenas 1829, pehz kurra Kursemmê, Widsemme un Zggau-nu-semme rekrufschu-nemfchanai zaur mesfoschanu janoteek, dehl tahm schinni darbâ wehrâ nemmamahm wai-jadfibahm jaumus liffum. Farakstijust, pee kurreem ta daschas jo gaischas pawehleschanas, kas pehz pehrnaja gadda pamahzibas, derrigas un waijadfigas rahdabs, un arri weenu preekschfihmi, kâ tee wilkschanas-rutti rak-stami, pecliffusi, un schee liffumi arrifan no ta zeeniga Widsemmes, Zggau-nu- un Kursemmes Generalguber-neera ic. ic. Barona von der Pahlen apstiprinati tappuschi: tad taggadin tee dehl schi gadda rekrufschu-nemfcha-nas nospreesti liffumi no Kursemmes waldischanas-teefas zaur scho patenti (ieb pawehleschanu) latwiskâ un wahziffâ wallobâ wiffeem par sinuu un teem, kam dalka flah, par stipru paklausibu isfluddinati tohp, ar to flah liffu sinuu, ka Kursemmes waldischanas-teefa ustizzigi zerre, ka wiffi tee, kam peekriht par to gahdht, lai schee liffumi, zaur kurreem Wissaugstakas pawehleschanas isbarrifchana, un katras nelectibas nowehrschana paweeclinatas tohp, paklausiti un isdarriti taptu, sawus peclahjumus pee schi darba ar gudribu un prahtu stiprâ dshfchanâ wehrâ nemfchoht, un ka wiffas ihpaschigas, pehrnaja gaddâ pee rekrufschu-nemfchanas isteif-tas nolifschanas, arri schinni gaddâ par lihdfigu zetka-rahbitaju pee teem fataisameem darbeem turramas, kas preeksch rekrufschu-nemfchanas darrami, prohti:

- 1) Ka pagastu-teefahm to, kas schinnis liffumôs pawehlehts irr, ittin ruhpiigi buhs pahrdohmaht un fa-praft, un arrifan saweem pagastu-landim preeksch azzim liff un isstahstih, zif derrigs tas irr, un kahs labbums no ta allezz;

- 2) Ka arri muifchu = waldischanahm no fawas puffes buhs paligâ nahft, lai winnu laudis schahdu pareifsu atfihfchanu dabbutu, un no malbidamahm dohmahm un pahrfahpifchanahm fcho likkumu fargatohs;
- 3) Ka tee basnizas = kungi us semmehm, basnizas = fapulzefchanas, pehz turretu fpreddiku fawas draudfes pamahzitu, ka zaur fcho mesfoschanas eezelfchanu pee rekrufchu iswehlefchanas, katra patwalka at-fahdinata tohp, un tabehl no fchi laika wiffeem, fo likkens zaur mesfoschanu us faldatu = fahrta aizina, peenahfahs, fcho fwehtu peeclahjumu prett Keifaru un tehwu = semmi peepildiht, bet ka tur prettim iffatram, kas flehpdamees woi behgdams fchin peeclahjumam atrautees raudfitu, buhtu fagaidams, ka zeeti neimts un teefcham par rekrufhti preefchâ zelts, woi, ja nederretu, par behgzchanas ftrahpi, kâ karra-pafneeks nobohts, jeb us semmes-fohpifchanu Siberijâ nofuhthts kluhtu;
- 4) Ka no pils = un aprinka = teefahm, diwi katras teefas = lohzeekleem, tuhliht pehz fchihp pawehlefchanas ateeschanas pee winnu teefahm, buhs wiffu to isdarriht, kas teem fchinis likkumôs norahdihts irr. Kad tee nu fawâ ftopâ norunnajufchi, us kuru muifchu iffatris par usraugu pee mesfoschanas gribb noeet, tad teem buhs zaur apfahrt fuhnamu grahmatu tahm muifchu = waldischanahm un pagafstu = tee-fahm laikâ tahs deenas noteikt, kurrâs katrâ muifchâ ta laimes-wilfchana notifs; eefam fcho darbu fahf, teem tohs fapulzetus un klahfbuhdamus laudis buhs no tahs wihfes pamahziht, kâ fchi laimes-wilfchana, jeb mesfoschana notifs, un ittin ihpafchigi teem gaischi isfahfhiht, ka ta diwfahrtiga wilfchana — lai papreefch ta rindes-fahrta, kurrâ ta laime jawelk, un pehz ta rindes-fahrta nofihmeta taptu, kurrâ tee rekrufchi pee tahs rekrufchu = kommissiones preefchâ wefti taps — weenigi tapehz eezelta tohp, lai tikkai laime ween iffatram fawu likteni fpreestu un lai laudis paffubbinati taptu ar jo leelaku drohfhibu pee laimes = wilfchanas eet, ka tee fchinî wihfè prett katru patwalkas-darbu aiz-fargati paleek;
- 5) Ka aprinka = un pils = teefahm bes fawefchanas zaur rapporteem buhs Gubernementa = waldischanai ar wahrdeem finnu doht, kahdi lohzeekli us fcho darbu noraiditi, kahdas muifchas katram lohzeeklam par usraudfifchanu pee mesfoschanas peedallitas, un kahdi termini noteikti tappufchi; tahm buhs arridsan pehz pabeigtas mesfoschanas dehl pareifas isdarriifchanas winnu darba, ruhpiigu rapportu norakfiht, lai ta teizama peefpeefchana to noraiditu teefas = kungu pee pareifas un labprahftigas isdarriifchanas ta winneem uswehleta darba, no ifweena augftai waldischa nai finnama kluhtu.

Jelgawas pilli, 20tâ Septempera deenâ 1830.

(E. W.)

Kurfemmes Ziwilguberneris E. von Brevern.

F. von Klein, Waldischanas rahts.

M. Weitler, Waldischanas rahts.

M. Dieberichs, Waldischanas affefferis.

(Nr. 7931.)

Wolffwing, Waldischanas sekretarhis.

Pahrtulfohts no D. Kr. Wr. v. d. Launig,
Grohbines mahzitain un prahwesta.

R i f f u m i

dehl refruhfchu = nemschanas Kursemmê 1830tâ gaddâ.

I. Pehz dabbutas Kursemmes Gubernementa waldischanas patentes, lihds ar scheem liffkumeem dehl tahs, par peeflahjiamu paklausibu tahs 30tâ Juliusa deenâ, schinni gaddâ islaistas Wisangstakas pawehleschanas, isdarramas isnemschanas diwju refruhfchu no 500 dwehselem, tohp katrà pagastâ zaur pagasta teefu, fohpâ ar preefschneekeem, un appafsch muischas waldischanas usfattifchanas, pehz rewifiones (pahrrakstifchanas) rullka no 1826, weens rullis to zilweku farakstihis, kas saldatu = fahrtai peekriht, un pehz winnu meefas = dabbas preefschweddami irr; dehl teem, kas schinni rullâ, pehz tahs 1829 notiffufchas pahrrakstifchanas zittôs pagastôs eegahjuschi buhtu, tohp sinnu = gramatas us tahm peekrihtamahm pagastu = teefahm islaistas, us kur = rahm katrai muischas = waldischanai un pagasta = teefai wajaga, teem pee fwefcheem pagasteem peederrigeem, bet appafsch winneem mahjodameem laudim peeteift, ka teem nekur nebuhs klijst. Zif lihds, ka winnu labbad sin = nas gramatas atnahf, teem atprassiteem zilwekeem no pagasta = teefas japeeteiz, kurrâ deenâ teem pee winnu pascha pagasta, woi pascheem jaatnahf, woi zaur weeteefkeem jameldejahs, ja negribb, ka pehz S. X. zitti par winneem to laimes = sifmi iswelf.

II. Tee mesfoschanas = protokolli, pehz ta scheem liffkumeem peelikta preefschrafsta, (sifm. A.), zaur wiffu gubernementi, weenadâ wihse jaraksta, un par peelikumu pee teem, ar tahm paschahm srihpu = daktahm, weens rullis to laufchu lihds jadohd, kas pehz S. V, sifm. a, meefas = faitu labbad no mesfoschanas atlaisi, pee kur = reem flakt jaisteiz, kahdas wainas dehl winni no meslotaju = rindes affschirti tappufchi.

III. Preefschweddamu refruhfchu wezzums mesfoschanas rullôs ittin taisnigi ja = eeraksta; pagastu = teefahm un muischu = waldischanahm tohp pee leelas atbilbeschanas usdohts, un teem par usraugeem pee mesfoschanas no = raiditeem teefas = lohzekeem ihpafchi peefobdinahs, lai scho wezzumu gaischi ismekletu, un istaisitu. Kad nu rewifiones = rullôs laufchu wezzums ne allasch pareisi eerakstihis, tad wiffi, mesfoschanas = rullôs usnenti zilweki pee wilfschanas japrassa, zil wezzi irr? un ja kahdi fawus gaddus zittadi isteiktu ne ka rewifiones = rullôs raf = stihis stahw, un pehz winnu teifschanas woi diwidefmitu gaddu wehl nebuhtu peedfihwojuschi, woi treschdes = mitu un peektu gaddu jau buhtu pasneegufchi, tad irr kristifchanas = sifmes jaismem, un pee preefschwefchanas refruhfchu = kommissionei preefsch azzim jaleef. Wes ta wehl katra pagasta refruhfchu = nodewejeem buhs tohs pee pagasta = teefas paglabbatu un apstipprinatuf rewifiones = rullu norakstus no 1826, un pahrrakstifchanas = rullus no 1829, pee refruhfchu = nodohfchanas lihds nemt, lai, kur wajadfigs, dehl wiffieem isteikumeem no teem flai = driba atrasta taptu.

IV. Lannis mesfoschanas = rullôs ne tee nummeri to rewifionu = rullu no 1815 un 1816, bet tee no 1826 peerafsiami, jo tee par refruhfcheem derrigi draudses = lohzeke pehz teem 1826 farakstiteem rulleem, un tahm zaur teem 1829 usnenteem pahrrakstifchanas = rulleem zehluschahm pahrzelfchanahm tohp flaititi, un zilweki, kas 1829 jaunâ draudse eegahjuschi un pahrrakstifchanas = rullôs usnenti, tikkai no jaunâ draudses warr par refruhfcheem nodohfti tapt.

V. Pee teem, no saldatu = fahrtas atfwabbinajameem draudses = lohzekeem irr peefkaitami:

- a) tee zilweki, kam kahda rebsama meefas kaite, zaur ko winni teefcham nederrigi pee saldatu = deenasta paleef, un kas tadehl pehz refruhfchu = liffumu = spreedibahm pawiffam newaid nodohdami;
- b) tahdi semmes = grunta turretaji, kas katrà dahrsâ feschos Rihgas = puhrus rudfu isfeh, un winnu laulibâ dsim = muschi wezzaki dehli;
- c) faimneeki jeb nohmturri tahdu mahju, kas feschas puhra = weetas apfeh, un winnu wezzaki laulibâ dsim = muschi dehli.

Krohna pagastôs arri tee faimneeki, kas tikkai astotâ neddekâ klausu, tik ilgi, kamehr no zittahm fahr = tahm wehl derrigi laudis rohdahs.

Ja kahds tikkai ka wehrminders woi kurators mahju walda, tad winna dehlis no refruhfchu = nemschanas newaid atlaischams, bet tas no ihsta faimneeka un winna wezzakaja dehla ween geld.

- d) fohlmeisteri, kamehr fawâ ammatâ kalpo;
- e) pagastu = preefschneeke un pagastu = teefu = lohzeke, ka arri aprinku = teefu peefehdetaji no semneeku = fahrtas, ka = mehr fawâ denestâ stahw.

Wehl: tee pagasta = teefu srihweri no semneeku = fahrtas un arri tee zilweki, kas gribb us pagasta = teefas = srihweza ammatu fataifitees un kam wehlehts irr, pee kambara = waldischanas, woi zittas kahdas semmes = teefas tahdâ deenestâ eemahzitees, jeb kas, tahs paschas sinnas pehz, kahdâ fohlâ rohnahs; tomehr buhs

teem zaur rakstihahm leejibahm parahdih, ka tee us scho ammatu derrigi buhs, un ka labbi usweddahs; arri us katru pagastu = teefas = aprinki tik weens pats tahds mahjeklis un ne wairak, rehkinajams

- f) muischas = laudis ittin pehz tahm pawehleschanahm, kas semneeku = likkumu grahmatâ 546tâ S. stahw.
Krohna = muischas: tee muischas = usraugi, waggari un rikfuri, kamehr tee, ka tahdi pateesi beene; tapatt arri tee, weena wirtschaptê pee semmes = kohpschanaas waijadfigi ammatneeki, ka semneeku = likkumi S. 546 to israhda.
- g) Krohna mescha = fargi bes nekahdas eerunnas; muischneeku pagastôs tee mescha = fargi, kas jau deenastâ stah = wejusch, pirms ne ka ta pawehleschana dehl refruhfchu = nemschanaas islaista tappusi; tapatt arri tee pasta = kalpi;
- h) no teem pagasta wihreem, kas pagastam un muischas apkohpschana par labbu, ka ammatneeki appaksch muischas dsihwo, tee kas ihsti derrigi un neatseefami irr, us weenu no muischas waldischanaas apstiprimajamu pagasta spreedibu, tanni paschâ staitlâ, ka likkums to no muischas = laudim noleek, prohti no 100 dwehselehm 4, un par ik 50 dwehselehm weens wairak, warr atlaihti kluht.
- i) tee, kas no deenesta atlaihti, lai sewim to atpirkschanaas = naudu sapelnitu, un kas ka jau us preekschu no = fihmeti un par nahfamu atpirkschana preekschweddamu zilweki usluhkoti tohp;
- k) tee semneeku = draudses = lohjekli, kas pehz likkumeem no tahs atstahjusch un zittôs pagastôs tahdu deenestu woi nohm u snehmusch ka ar teem bohstabehm b, c, d, e, apsihmehts irr, tikfai tad, kad tee, ja mas, no Surgu deenas preeksch tahs refruhfchu = nemschanaas tanni stahwejusch un geldigus kontraktus noderreju = fchi. Kad strihdini zeltahs, tad aprinku = teefahm buhs taisnibu isdibbinah un azzumirkli spreesst, woi tee zilweki pateesi deenestâ, jeb nohmas = kahrtâ stahw.

VI. Kad nu ta ka schê preekschrafsihts, pehz isflehgschanaas to no refruhfcheem atlaischamu zilweku, kas rullis to lauschu farakstihst irr, kam pee laimes = wilkschanaas ja = eet, tad tee tur usnemmani zilweki, furreem refruhfchu = kahrtâ peekriht, ar to apsihmeschamu, woi paschu pagastâ rohnahs, jeb woi pehz 1826 un 1829tu gaddu sweschâ pagastâ eegahjusch, tomehr pee tahs wehl pahrrakstini newaid, treijâs schkirrâs ta daktami:

P i r m a f c h k i r r a .

- a) Wissi, kas puischu = kahrtâ stahw.
b) Tee weenigi dehli, kas atrahmuschees, par saweem wezzakeem gahdahst.
c) Utraischi, kam behrnu newaid.
d) Lualati zilweki, kas sawu diwidefmitpeektu gaddu wehl newaid nodsihwojusch un kam behrnu newaid.

Wehrâ ja fe ef: Kamehr weena draudse lauschu deewsgan irr, kas refruhfcheem derr, tad nebuhs diwi brahlus fohwâ, jeb weena reisê refruhfchds doht. Ja tee tabehl pee nummeru = wilkschanaas abbi tanni staitlâ to preekschweddamu refruhfchu kluischi, tad tas, kas to leelaku nummeri wiljis, tik tad tohp preekschâ weisse, tad pirmas nebuhtu peenemts. Tas pats arri no pufsbrahteem geld.

O h t r a f c h k i r r a .

- a) Lualati zilweki, kam behrni irr.
b) Utraischi ar behrneem, furreem tee maissi peln.
c) Nodohstu refruhfchu atlikkusch wiwenigi brahl wo pufsbrahli; bet ja kahdam refruhfcham wairak ne ka weens brahlis woi pufsbrahlis mahjâ palizzis buhtu, tad tee pirmâ schkirrâ staitami.
d) Tas weenigs dehls sawu wezzaku, kad winsch scheem maissi dohd.
e) Tas dehls, kam par saweem nesphejoscheem wezzakeem, un frohpeem woi nepaaugufcheem brahleem un mahfahm maissi japeln; tas pats arri no padehla geld, kam tahda gahdaschana jaturr.
f) Tas weenigs brahlis weena us atpirkschanaas = naudas sapelnischanu no pagasta islaista zilweka, kas ikgaddâ sawu makfajamu daktu nomakfajis irr, un prohti tabehl, ka pehz likkumu diwi brahl newarr reisê nodohsti tapt, un tas us deenestu atlaihts jau us preekschu par saldatu iswehlehts irr.

T r e f c h a f c h k i r r a .

Tahdôs pagastôs, fur no pirmas un ohtras schkirrâs wairs zilweku nebuhtu, ta no brihwneekem, schinnt fahrtibâ farakstita tohp:

- a) ammatneeki un wezzaki dehli to semturru, fainneeku woi nohmturru;
b) muischas = laudis.

VII. Lai nu ta taggab pawehleta refruhfchu = nemschana zaur laimes = wilkschana, jeb mesfoschana pareisi notiftu, tad katra pilskunga aprinki, diwi lohjekli no pils = teefas un diwi aprinka = teefas lohjekli noraiditi tohp, kas sawâ starpâ tahs muischas isballa, furrâs tee pee laimes = wilkschanaas slahst buhs.

Tadehl katram teefas=lohzeklam pehz ta flailta to wiinna usraubfischana! peedallitu muifchu buhs tahm muifchu=waldischanahm un pagastu=teefahm laikâ tohs terminus sinnamus darricht, kad katrà muifchâ ta laimes-wilkschana notiks, tà ka schee termini, ja mas, astonas deenas papreeksch pagasta=laudim fluddinajami, un no pagastu=teefahm arridsan dehl termina peeteifschanas un atstelleschanas to no pagasta isgahjuschu lauschu tahs wajjadfigas sinnaas=grahmatas rakstamas buhtu.

Tai muifchas=waldischanai jeb pagasta-polizeiei, kas leegtohs, tahdai sinnaas=grahmatai us weetu paklausihf, par katru atrassitu zilweku kas isbehtu, lihds istaisitu lectu jaatbild, un tai simts sudraba rubbulu strahpe jadohd tahs atrassidamas draudses pagasta-lahdei par labbu, kad bes wainas leegusees, un tas pee laimes-wilkschanas nosihmehts zilweks pa to starpu behdsis buhtu.

Ta laimes-wilkschana noteef preeksch sapulzetas pagasta-teefas, ar klastbuhdameem preekschneekem, wifs-pirnak appaksch muifchas-polizeies usraubfischanas, kurrar japecluhko, ka nekahda nekahrtiba woi draugu peemihleschana nenoteef. Pagasta-teefa papreeksch no teem sapulzeteem laudim tohs atschfir, kas mehru neturr woi zittas tuhliht redsamas meefas=kaites pehz, par saldateem nederr, un to schkirru=rulli eeshime.

Muifschneeku pagastos arridsan jau warr preeksch teefas=kungu atnahkschanas meslotees, un scheem, atnahkscheem tab tikfai japahrleezinajahs, ka ta laimes-wilkschana pareisi notikkufi, teem wiffas fuhdseschanas, kas rastohs, us weetu jaislihdsina, un to mesloschanas ussimeeschamu pateefigu tairnibu ar raksteem jaapstiprina.

Laimes-wilkschanas darbam, ar 15tu Oktobera deenu schinut gadda jaeesahf, un ja wehlu, lihds rotai Nowem-bera deenai wiffas muifchâs buhs pabeigtam buht, tapehz teem israiditeem teefas lohzekeem buhs wiffur laikâ preeksch schihs deenas tohs terminus peefazjihf, arridsan pee leelas atbudeeschanas lihds schai deenai sawu usraubfischamu pabeigt.

VIII. Nollitâ deenâ wiffa pagasta-teefa un wiffi preekschneeki tamni muifchâ us kurrar tee pagasta=laudis stelleti, farohnahs, un kad tee, kam kriht eet, papreeksch pahrmekleti tappuschu, woi par refruhscheem derr woi ne, tad appaksch ta atnahkschâ pils= woi aprinka=teefas=lohzekla azzim un ta to muifchas-polizeiji turredama kunga jeb wiinna weetneeka klastbuhschana, ta refruhschu islassischana us to pehz isteizamu wiffi isdarrita tohp.

IX. Cesahkost, par pirnu schkirru tik dauhf zebdeles, ka zilweki pee tahs schkirras peederr, ar nummereem aprakstuti, kohpâ satihiti, apsegta traufâ eemesti un sakrattiti tohp. Tad tohp ikkatriis pehz rulla usfaukts, lai no aifsegta traufâ weenu zeddeli iswilktu. Kad tas darrichts, tad tas zebdelei usrakstihfts nummeris tohp rahdihfts, un no ta pee wilkschanas klastbuhdama teefas=kunga, jeb grunts=kunga un pagasta=teefas ihpafschâ rulli pee ta wilzeja wahrda gaischi peerakstihfts.

Kad tee pirmas schkirras zilweki wilkschi, tad schi wilkschana no jauna us to paschu wiffi par ohtru schkirru noteef. Bet ja kahdâ pagastâ it neweens par saldatu derrigs zilweks no pirmas un ohtras schkirras ne rastohs, jeb tik dauhf nebhutu, ka wajaga, tad starp teem pee treschas schkirras peederrigeem laudim schi laimes-wilkschana turreta tohp, lai tee nodohdanni wihri farastohs.

Tik lihds, ka nu schi pirma mesloschana pagallam, kas weenigi tapehz tohp turreta, lai ta rindes=fahrtâ sinnamu buhtu, pehz kurras teem par refruhscheem derrigeem zilwekeem pee tahs ihsti noteifdamas mesloschanas, ta nodohschanas=zeddele jawelk irr, tad tahs zebdeles no jauna tohp satihftas, aifklastâ traufâ eebehrtas, un schis traufâ sakrattihfts, us ko tad pehz tahs zur pirnu wilkschamu atrastu un rulli eerakstutu nummeru rindes tee par refruhscheem derrigi zilweki zits pehz zitta safaukti tohp un katriis un to ihstu galla=nummeri iswelk, kas tuhliht japarahda, un no ta klastbuhdama aprinka= woi pils=teefas lohzekla, woi no ta grunts=kunga un pagasta=teefas, ruhpiגי pee ta zilweka wahrda, kas to zeddeli wilzis, peerakstihfts tohp. Kad tee no pirmas schkirras wilkschi, tad us to paschu wiffi arri teem no ohtras schkirras un tur fur wajjadfigs, un no pirmas un ohtras schkirras woi peetruhft woi nemas newaid, arri teem no treschas schkirras sawa laime jawelk irr.

Pehz pabeigtas mesloschanas, tee rulli, kurrôs neween zebdeles nummeram, bet arridsan tam nummeram wajaga stahweht, ar ko katriis us nodohschamu weddams zilweks tamni revisiones=rulli 1826 eerakstihfts, no grunta=kunga, woi ta weetneeka, ka muifchas-polizeie, un par pagastu no pagasta=teefas preekschschetaja ar saweem wahrdeem apsimėjami, tam atraiditam teefas=kungam tohp preekschâ likti, lai tas arri eeshimetu, ka wifs pehz likkumu fahrtas irr notizzis, un pehz ta apstiprinatôs norakstôs refruhschu fanemschanas-kommissionei atfuhftas.

X. Ja no teem, kam pee laimes-wilkschanas wajaga farastees, zitti tairnu sinnu pehz, jeb ar muifchas un teefas sinnaschamu klast nebhutu, tad warr zittam kashdam, un ja tas warr buht, weenam klastejam raddam ta noht buhdama zilweka, usdohfts kluft, lai par winnu to laimi wilktu, ja jau pats nebhutu kahdu weetneeku us to iswehlejis; un ja neweens nerastohs, kas par winnu wilktu, tad pagasta wezzafais to darra.

Kad weens, woi wairak tahdu, kam saldatu = fahrtu peekriht, mesfoschanai atraujahs, tad tee behgleem lihdſ tohp eerandſiti; tee tuhliht tohs pirmus nummerus pirmas ſchkirras dabbu, un pehz ta tiffai tahs zittas zebdeles no teem flahbtuhdameem tohp wilktas.

Tif lihdſ ka tee, kas isbehgdami raudſijufchi ſaldatu = fahrtai atrautees, ſakehrti tappuſchi, tad no teem, pehz tahs zaur mesfoschanu atraſtas rindes, tif dands par rekrufcheem nodohdami, ka tam pagafam rekrufchu = nemſchanas laika nodohſ friht. Tas pats noteef, kad tee behgli tif pehz pahrgahjuſcha rekrufchu = laika ſanemti tohp, jo tad tee us nahlamu atrekhinaſchanu (atſkattifchanu) japeenemm. Kur wairak buhtu isbehguſchi, ne ka tam gaddam no weena pagafata rekrufchu dohdami, tad, papreekſch tee behgli, kurreem rekrufchu = rinde uſkrittuff un kas par labbeem atraſti, janodohd, un teem zitteem muzzeem pehz teefas = ſpreedibas buhs polizeies ſtrahpi dabhuht, un to, fo winni zaur ſawu behgſchanu tam ſainmeekam pakaweuſchi, atfal ar peepſeefchanu atlihdſinaht.

Ja itt wiſſi behgli par ſaldateem nederretu, tad tee pehz winnu notweſchanas, woi zeeti ſtrahpeti, woi us pagafu un kungu gribbeſchanu, bes peerekhinaſchanas, par karra-ohrmanneem, jeb arri us Siberiju par ſemmes kophejeem warr nodohſi tapt.

XI. Jhweenam par ſaldatu derrigam pagafata wihrum brihw irr, few paſchu par rekrufhti peemeldetees. Tahda patgribbiga meldeſchana tomehr par teem zitteem to laimes-willſchanu neisnihzina, un ja no weena pagafata wairak rekrufchi dohdami ne ka weens, tad tam patgribbim brihw, peerahdiht un ar wahrdu iſteift, kurra weeka winſch ka rekrufhts eeſtahtees gribb, un tad it papreekſch tohp us rahdiſchanu weſts. Tahdi notiffumi mesfoschanas ruffos irr ar iſſeem wahrdeem eeſimejami.

XII. Kas weenu, zaur mesfoschanu par rekrufhti iswehletu zilweku ſinnadams flehpj, jeb tahdu, kas mesfoschanai atrahwees, usnemm un paſlehpj, tam tohp peepſpreesta ſimts rubbulu banko-naudas ſtrahpe tami pagafata = lahde maſajama pee kurras tas isbehdiſs peederr. Ja flehpeis appakſch meefas = ſtrahpes ſtahw, un naudas = ſtrahpi ismaſaht neſpehtu, tad winnam no teefas tohp meefas = ſtrahpe noſpreesta.

XIII. Pehz tahdahm isbehgſchanahm buhs pagafu = teefahm, peekrihtamai pilsteefai tahs peenahkamas ſinnaſ doht, un apſihmeht, ka tas behglis iſkattijees lai pilsteefa deht ta warretu Gubernementa-waldischanai rapportu rakſiſt, us fo ſchi tad pawehlehs, kas waijadſigs buhs.

XIV. Ja kahds pagafas, ar muifchas = waldischanas lihdſgribbeſchanu, kahdu pahrgalwigu zilweku preekſch zitteem gribbetu ſaldatos nodohſ, tad peekrihtamai pilsteefai bes nekahdas kawefchanas buhs tahdas pagafata wehlefchanas, ar leelu ruhpi un aſſibu ismekleht, un kad atrohn ka tas pagafas irr pareiſi luhdiſs, tad pilsteefai buhs tahs ismekleſchanas = protokolles lihdſ ar ſawu ſpreedibu wiſſzeenigam Generalgubernatoram par augſtu pahrfattifchanu un tahlaku pawehleſchanu noſuhtit.

XV. Pagafu = teefas tai rekrufchu = ſanemſchanas = kommiſſiohnei tohs rekrufchuſ pehz ſchkirru un nummeru rindes preekſcha wedd. Kad nu tiffai tahdeem pagafu-lohzeekleem pee laimes = willſchanas jaect, kas ka par ſaldateem derrigi rahdahs, (jo tee, kas azzim redsoht, nederr, papreekſch jau iſſchirti, un ihpaſchds ruffos jaeeſime) tad (ja rekrufhtis peepeefchi nemirſt, woi neisbehg, woi tahda gruhtâ flimmiba neſaſlimſt, ka to bes bailehm par winna dſihwibu nemas weſt newarr) itt ne kahda waina klaufama, fadehl no tahs zaur laimes = willſchanu atraſtas rindes ja = atſtahj buhtu. Wet kur tahs peeminnetas nelaimes gadditohs, tur tahm rekrufchu-kommiſſiohnehm buhs us meetu no tahm pahrlleezinatees, pilsteefahm tahs waijadſigas ismekleſchanas usdoht, un pawiffam tahdas buhſchanas to isdarriht, fo likkumi neſs, arriſan wiſſas atraſtas prettimzelschanas Gubernementa-waldischanai rakſtos peeteift, lai ſchi aſſu ſtrahpi pahr wainigeem noſpreest warretu.

XVI. Lihdſiga wiſſe tad, kad gadditohs, ka rekrufchu = rinde ar to isrunnu pahrfahpta taptu, ka tee nohſt palikkufchi zilweki flimmibas labbad newarroht preekſcha weſti tapt, tiffai wehlehts irr, tahdus no preekſchweſchanas = rindes islaift kas ta ſalkimmuſchi, ka bes bailibas winnu dſihwibas woi nahwes deht neſpehj weſchanu is-turreht; par to buhs no daktera, jeb ja tahds nerastohs, no muifchas = waldischanas un pagafata = teefas atteſtati lihdſ neſt. Turprettim wiſſi tee, kam weegli dſeedejamas laites, ka : kaſchkiſ, ahdas bruhzites un zittas, rekrufchu = kommiſſiohnei preekſchweddami, lai tee, ja zittadi derr, un rekrufchu = ſanemſchanas laika dſeedejami, ahſtu rohkas nodohſti un jo pehz penemti tapt warretu.

Jelgawâ, no Kurſemmes eeſweſchanas kommiſſiohnes. 27tâ Auguſta deenâ 1830.

(G. W.)

Kurſemmes Ziwilguberneris C. von Brevern.
W. Diederichs, Sekretarſis.

Pahrtulkohts no Dr. Kr. W. v. d. Launiz,
Grohhines mahzitaja un praweſta.

R u l l i s

par to . . . . . 1830 . . . . . muischâ noturretu mesfoschanu ta . . . . . pagasta.

Pirma fchirra.

Wahrdi to par rekruschcem derrigu.	Pirmas wilkschanas. Dhtra wilkschanas. <small>Num.</small>	Zaur wilkschanu nolikta preekschwefchanas rinde.	Schtas wahrds, furrâ schee zilweki taggad mahjo.	Zif wezzi tee taggad irr, pehz rewif- stones- rukka no 1826.	Schtas numme- ris, furrâ tee rewifto- nes = rulli no 1826 eerakfiiti.	Zittas isteikschanas.
Prizzis Prizzis . .	4 2	1) Zahnis Prizzis	Schuggata mahj.	20	4	pahrrakstischanas rukki 1829, Nr. 2.
Prizzis Furris . . .	1 4	2) Prizzis Prizzis	Wezwaggara =	21	6	
Prizzis Pahwils . .	7 8	3) Willis Uns	Lagbdina =	25	—	
Krischjahnis Fehkabs	2 7	4) Prizzis Furris	Graubina =	28	8	
Zahnis Prizzis . .	8 1	5) Prizzis Gewalts	Puizika =	27	3	
Prizzis Gewalts . .	5 5	6) Fehkabs Furris	Mellupa =	24	4	
Willis Uns	6 3	7) Krischjahnis Fehkabs	Schuggata =	22	2	
Fehkabs Furris . .	3 6	8) Prizzis Pahwils	Wezwaggara =	29	6	
un ta probjam.						

Dhtra fchirra.

Kristis Kristis	3 1	1) Kristis Kristis	Wezwaggara mahj.	20	4	
Fannis Uns	1 8	2) Kahrlis Behrtuls	Lagbdina =	23	6	
Kahrlis Behrtuls . .	2 2	3) Fannis Uns	Mellupa =	27	2	
un ta probjam.						

Trefcha fchirra.

--	--	--	--	--	--	--

Peelikums.

Rullis to, meefigas wainas labbad no mesfoschanas atlaištu zilweku.

Fannis Andreis	— —	. . . . .	Lagbdina mahjâs	25	4	klibb irr. mehrû neturr. tam tubstis.
Kahrlis Kristaps	— —	. . . . .	Graubina =	26	6	
Prizzis Fannis	— —	. . . . .	Schuggata =	30	8	

Ra schis rullis ar pateesibu farakstihis, apleezina:

N. N.
dsimts = kungs.

N. N.
pagasta wezzakais.

Nu nahk ta atraidita teefas-lohzeffa pateesibas = apstiprinaschana.

Wezza Turra Sakkami Wahrbi.

Kur tu naudu isfehji, tur kaunums kà nifna
sahle angfojahs.

* * *

Kad tu pirkfi, kas tew ne irr wajaga, tad
tew pehz buhs ja-isdohd, kas tew wajaga. Eihds
un dahrgas drahnas isdofsch to uggumi kufné. —
No tahs naudas, ko weens grehfs makfa, tu
warri diwi behrnus usfurreht un aubfinaht.

* * *

Lepniba pehdigi ubbaga garrosus krimst, un
negohda kriht.

Kasa dshwo lihds 8 gabdeem, aita 10, fakkis
10, sakkis 10, funs 14 lihds 25, brihscham wehl
ilgafi, wehrfis 20, zuhka 25, ehfelis 30, ballo-
dis 8, ubelu ballobis 25, laura irbe (kurrata)
25, un wahrna 100 gaddus. La lassam wahzu
arwihfes. R. S — 3.

Teefa fluddinafchana.

Scheit ifkatram tohp sinnams darrihts, ka tanni
22tra Dktobera deena fchi gadda ta muifchas waggara
Moriz Wolrad lectas prohti: weens labbatapulstfens,
diwi wezzas flappes, weena plinte ar weenu stohbri
lihds ar tarbu, weena masa apkalta lahde, diwi ratti,
weenas wezzas fedles, diwi wezzi kreewu rikfi, diwi
sirgi, peezi gohwis, weena zuhka ar diwi fiweneem un
tschetras aites ar tschetreem jehreem par tulihst skaidru
maksu tam wairakfoblitajam uhtropé taps pahrdohstas.

Dohpes pagasta teefa, 8ta Septempera 1830.

+++ Zeple Unsis pagasta wezzakais.
U. Schnee pagasta teefas frihweris.

Zittas fluddinafchana.

Tanni nakti no 24ta us 25tu Septempera f. g. Bluf-
kafrohga, us Dihgas leelzettu, tam Puffu fainnee-
kam Rasparam diwi sirgi, — pirmais behrs, 9ta gadda,
kreifas azs tumfcha; ohtrais arri behrs, usaudfis sirgs,
nobersts us skauti, kreifa pakkal-kahja balta, — no-
sagti irr. Kas sinu warr doht, lai Dohbeles latwee-
schu basniizlunga muifschá peeteizahs.

Tam Discha Gramsdes fainneekam Fauget Jah-
nim preefsch kahdahm nebdelahm sirgs, tumfchi puk-
fis ar smalku masu blessi un 4 lihds 5 gaddu wezz,
no-sagts tappis. Wes tam wehl schim sirgam abbi plak-
fimi balti un appalsch astes baltas plekkes irr. I

Naudas, labdivas un prezzu tirgus us plazzi. Dihge tanni 22tra Septempera 1830.

	Subraba			Subraba	
	nauda.			nauda.	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 71½ Kap. papihru naudas gelbeja	1	—	I pohds kannepu . . . . . tappe makfahts ar	1	—
5 — papihru naudas	1	34	I — linnu labbakas surtes — —	2	—
I jauns bahlberis	1	30	I — — flittakas surtes — —	1	75
I puhrs rudsu . . . . . tappe makfahts ar	1	40	I — tabaka	—	70
I — kweeschu	2	25	I — dselses	—	60
I — meeschu	—	85	I — fweesta	2	—
I — meeschu = putrainu — —	1	30	I muzza silku, preefchu muzza — —	6	50
I — ausu	—	55	I — — wihfchnu muzza — —	6	75
I — kweeschu = miltu — —	2	50	I — farkanas fahls	6	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	1	50	I — rupjas lebbainas fahls — —	5	—
I — rupju rudsu = miltu — —	1	15	I — rupjas baltas fahls — —	4	25
I — sirnu	1	60	I — smalkas fahls	3	75
I — linnu = sehklas	3	25	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kannepu = sehklas	1	—	warra nauda stahw ar papihres naudu weena		
I — kimmennu	1	—	makfa.		

It zu drucken erlaubt.